

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ
Кафедра менеджменту та адміністрування

ДИПЛОМНА РОБОТА

Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції на підприємстві
(на прикладі ТОВ «Завод гідроарматури», м. Хмельницький)

Назва теми

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

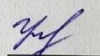
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 073 «Менеджмент»
Шифр і назва спеціальності

Освітня програма «Менеджмент та бізнес адміністрування»
Назва

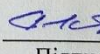
Шифр ДРМН.021087.02.01.ПЗ

Виконала студентка 4 курсу
група МН(БА)-20-2
Шифр

Підпис

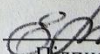
Уляна БАДОН
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник канд. екон. наук, доцент
Науковий ступінь, звання

Підпис

Геннадій, КАПІНОС
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

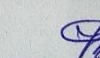
Нормоконтролер _____

Підпис

Олена Костин
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри менеджменту
та адміністрування

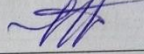

Підпис

Ніла ТЮРИНА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

14 06 2024 р.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет управління, адміністрування та туризму
 Кафедра менеджменту та адміністрування
 Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
 Галузь знань 07 Управління та адміністрування
шифр і назва
 Спеціальність 073 Менеджмент
шифр і назва
 Освітня програма Менеджмент та бізнес-адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ:
 Завідувач кафедри _____
 “ 14 ” 02 2024 р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Бадон Ульяни Миколаївни
Прізвище, ім'я, по батькові студента

1. Тема: «Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції на підприємстві (на прикладі ТОВ «Завод гідроарматури», м.Хмельницький)»

керівник роботи Капінос Г.І., канд. екон. наук, доцент кафедри МА
Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання

Затверджено наказом ректора університету від 15.02.2024р. № 8 дод.№7

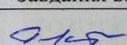
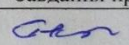
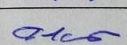
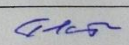
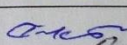
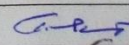
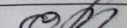

2. Строк подання студентом роботи на кафедру червень 2024р.

3. Вихідні дані до роботи статті, монографії, навчальні посібники з заданої теми, статистична інформація підприємства, бухгалтерська звітність, інформація мережі Інтернет тощо

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1.Теоретичні основи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції; 2. Аналіз системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції ТОВ "Завод гідроарматури"; 3. Вдосконалення системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень): Трактування поняття «конкурентоспроможність продукції підприємства»; Методи оцінювання якості продукції підприємства; Виручка та чистий прибуток ТОВ «Завод гідроарматури» за 2021-2023 рр.; Динаміка активів та власного капіталу ТОВ «Завод гідроарматури» за 2021-2023 рр.; Аналіз формування фінансових результатів діяльності ТОВ «Завод гідроарматури» за 2021-2023 роки ; Оцінка факторів зовнішнього мікросередовища ТОВ «Завод гідроарматури» ; Порівняльний аналіз якості виробів ТОВ «Завод гідроарматури» з конкурентами на ринку Порівняльний аналіз якості виробів ТОВ «Завод гідроарматури» з конкурентами на ринку ;SWOT-аналіз ТОВ «Завод гідроарматури».

6. Консультанти розділів дипломної роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1. Теоретико-методичний	Капінос, Г. І., доцент кафедри МА		
2. Дослідницько-аналітичний	Капінос, Г. І., доцент кафедри МА		
3. Проектно-рекомендаційний	Капінос, Г. І., доцент кафедри МА		
4. Нормоконтроль	<u>Сармер О.В.</u>		

7. Дата видачі завдання 12.02.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

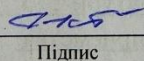
Пор. №	Назва етапів (розділів) дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми дипломної роботи	лютий 2024	
2.	Одержання індивідуального завдання	лютий 2024	
3.	Складання календарного плану графіка написання дипломної роботи	березень 2024	
4.	Підготовка до виконання дипломної роботи: підбір та вивчення літератури, участь у виконанні науково-дослідних робіт, інші заходи	квітень 2024	
5.	Уточнення теми дипломної роботи та календарного плану-графіка, виходячи зі специфіки базового підприємства, установи	травень 2024	
6.	Підготовка першого розділу	травень 2024	
7.	Підготовка другого розділу	травень 2024	
8.	Підготовка третього розділу	червень 2024	
9.	Підготовка висновків	червень 2024	
10.	Здача науковому керівнику	червень 2024	
11.	Доопрацювання дипломної роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	червень 2024	
12.	Написання та оформлення роботи в остаточному варіанті	червень 2024	
13.	Попередній захист дипломної роботи на кафедрі	червень 2024	
14.	Одержання відгуку наукового керівника	червень 2024	
15.	Одержання рецензії зовнішнього рецензента	червень 2024	
16.	Захист дипломної роботи	червень 2024	

Студент

 Підпис

Уляна БАДОН.
 ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник роботи

 Підпис

Геннадій КАПІНОС.
 ім'я, ПРІЗВИЩЕ

АНОТАЦІЯ

Бадон У.М. Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції на підприємстві (на прикладі ТОВ «Завод гідроарматури», м.Хмельницький). Керівник роботи – роботи Капінос Г.І., доцент кафедри МА. Дипломна робота бакалавра: 58 с., 2 рисунка, 10 таблиць, 33 джерела посилання.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ; КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ; АВТОМАТИЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА; ІННОВАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню управління якістю та конкурентоспроможністю продукції на підприємстві ТОВ «Завод гідроарматури», розташованому у місті Хмельницький. У роботі проведено аналіз сучасних методів та підходів до забезпечення якості продукції та підвищення її конкурентоспроможності на ринку.

Дослідження включає огляд теоретичних основ управління якістю продукції, методів контролю та оцінки якості, а також стратегій підвищення конкурентоспроможності. Окрема увага приділена аналізу існуючої системи управління якістю на підприємстві ТОВ «Завод гідроарматури», виявленню сильних та слабких сторін цієї системи.

У процесі дослідження проведено аналіз ринкових умов та конкурентного середовища, визначено основні фактори, що впливають на конкурентоспроможність продукції підприємства.

Робота містить рекомендації щодо впровадження новітніх технологій і методів управління якістю, що дозволять підприємству зміцнити свої позиції на ринку та підвищити задоволеність споживачів. Запропоновані заходи сприятимуть не лише підвищенню якості продукції, але й оптимізації виробничих витрат, що, у свою чергу, позитивно вплине на конкурентоспроможність ТОВ «Завод гідроарматури».

підпис

Ім'я, ПРИЗВИЩЕ

« 23 » серпня 202 4 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ	8
1.1 Поняття якості та конкурентоспроможності продукції	8
1.2 Методичні основи аналізу та оцінювання рівня якості та конкурентоспроможності продукції підприємства	12
1.3 Система управління якістю як головний чинник забезпечення конкурентоспроможності промислової продукції	17
2 АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТОВ «ЗАВОД ГІДРОАРМАТУРИ»	22
2.1 Загальна характеристика та аналіз діяльності підприємства	22
2.2 Аналіз конкурентоспроможності продукції досліджуваного підприємства	29
2.3 Проблеми та недоліки у системі управління якістю та конкурентоспроможністю продукції	37
3 ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	42
3.1 Розвиток та вдосконалення системи управління якістю продукції на підприємстві	42
3.2 Розробка заходів з підвищення конкурентоспроможності продукції	46
3.3 Очікувані результати від впровадження запропонованих заходів	49
ВИСНОВКИ	53
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	55
ДОДАТКИ	59

ВСТУП

У сучасних умовах глобалізації та швидкого розвитку технологій забезпечення високої якості продукції та її конкурентоспроможності є ключовими факторами успіху будь-якого підприємства. Особливо це стосується підприємств, які працюють у висококонкурентних галузях, таких як виробництво арматури та гідравлічних систем. ТОВ "Завод гідроарматури" є одним із провідних підприємств у цій сфері, і його досвід у впровадженні систем управління якістю та підвищення конкурентоспроможності продукції може бути корисним для багатьох інших компаній. Ця кваліфікаційна робота спрямована на дослідження та аналіз системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції на прикладі ТОВ "Завод гідроарматури", а також на розробку рекомендацій щодо її вдосконалення.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю забезпечення високої якості продукції в умовах зростаючої конкуренції на ринку. Сучасні споживачі вимагають не тільки високої якості товарів, але й їхньої відповідності міжнародним стандартам, що робить питання управління якістю ще більш важливим. Крім того, підприємства стикаються з викликами, пов'язаними з постійними змінами на ринку, технічним прогресом та глобалізацією, що вимагає постійного вдосконалення систем управління якістю та конкурентоспроможністю. ТОВ "Завод гідроарматури" активно впроваджує новітні технології та стандарти якості, що робить дослідження його досвіду актуальним і корисним для інших підприємств галузі.

Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження та аналіз системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції на прикладі ТОВ "Завод гідроарматури", а також розробка рекомендацій щодо її вдосконалення для забезпечення стабільного розвитку підприємства та підвищення його конкурентоспроможності на ринку.

Завданнями є:

- Визначити поняття якості та конкурентоспроможності продукції;
- Зробити аналіз системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції ТОВ "Завод гідроарматури";
- Виявити проблеми та недоліки у системі управління якістю та конкурентоспроможністю продукції.
- Зазначити заходи вдосконалення системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції підприємства.

Об'єктом дослідження є система управління якістю та конкурентоспроможністю продукції на підприємстві ТОВ "Завод гідроарматури".

Предметом дослідження є процеси, методи та інструменти, які використовуються для управління якістю та забезпечення конкурентоспроможності продукції на підприємстві ТОВ "Завод гідроарматури".

Для досягнення поставленої мети в роботі використовуються наступні методи дослідження: аналіз літературних джерел і нормативної бази щодо управління якістю та конкурентоспроможністю продукції; метод порівняльного аналізу для оцінки систем управління якістю на різних підприємствах; методи економічного аналізу для оцінки ефективності заходів щодо підвищення конкурентоспроможності продукції; метод експертних оцінок для виявлення сильних та слабких сторін існуючої системи управління якістю на підприємстві.

Інформаційна та нормативна база кваліфікаційної роботи включає офіційні, наукові, літературні та бібліографічні джерела. Офіційні джерела містять нормативні документи, стандарти ISO, державні стандарти та інші регуляторні акти, що визначають вимоги до систем управління якістю. Наукові джерела включають монографії, статті в наукових журналах, дослідження та звіти, які розглядають питання управління якістю та конкурентоспроможністю продукції. Літературні джерела охоплюють

навчальні посібники, довідники та інші видання, що надають методологічні основи для проведення досліджень у цій галузі. Бібліографічні джерела включають списки літератури, цитовані в роботі, що забезпечують глибоке розуміння теми та підтверджують наукову обґрунтованість дослідження.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ

1.1 Поняття якості та конкурентоспроможності продукції

Сучасний етап розвитку економіки України висуває якісно нові вимоги до управління конкурентоспроможністю продукції підприємств. У зв'язку з цим виникає необхідність у вдосконаленні управління конкурентоспроможністю продукції підприємства шляхом використання сучасних принципів менеджменту, маркетингу, забезпечення стратегічного підходу до їхньої діяльності. Отже, можна зробити висновок про те, що проблема підвищення рівня конкурентоспроможності продукції підприємства є актуальною, бо від рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств залежить рівень конкурентоспроможності економіки всієї країни.

Конкурентоспроможність продукції споживач оцінює з точки зору своїх потреб і повноти їх задоволення. Володіючи обмеженими можливостями (не тільки фінансовими, оскільки сам процес споживання обумовлений певною «технологією», а отже, «продуктивністю»), споживач прагне максимізувати ступінь своєї загальної задоволеності.

Під конкурентоспроможністю продукції заведено розуміти сукупність її властивостей, що відбиває міру задоволення конкретної потреби проти репрезентованої на ринку аналогічної продукції. Вона визначає здатність витримувати конкуренцію на ринку, тобто мати якісь вагомі переваги над виробами інших товаровиробників.

Загалом для визначення конкурентоспроможності продукції продуценту необхідно знати:

– конкретні вимоги потенційних покупців (споживачів) до пропонованого на ринку товару;

- можливі розміри та динаміку попиту на продукцію;
- розрахунковий рівень ринкової ціни товару;
- очікуваний рівень конкуренції на ринку відповідних товарів;
- визначальні параметри продукції основних конкурентів;
- найбільш перспективні ринки для відповідного товару та етапи закріплення на них;
- термін окупності сукупних витрат, пов'язаних із проектуванням, продукуванням і просуванням на ринок нового товару [2, с. 30].

Конкурентоспроможність підприємства – здатність підприємства створювати, виробляти і продавати товари та послуги, цінові й нецінові якості яких привабливіші, ніж в аналогічній продукції конкурентів. Конкурентоспроможність підприємства оцінюється споживачем з точки зору положення підприємства на ринку (відоме / невідоме, чи давно працює, яку частку ринку займає, які гарантії дає, який ступінь довіри має у інших споживачів, які відгуки про якість його продукції).

Конкурентоспроможність галузі оцінюється споживачем з точки зору пріоритетності його власних потреб, які підлягають задоволенню. Так, отримавши річну премію, споживач (приватна особа) може вибрати, що купити на ці гроші (нові меблі на кухню, нову пральну машину або путівку до екзотичної країни), саме в цей момент спостерігається міжгалузева конкуренція. Як тільки споживачем віддається пріоритет конкретній галузі, конкуренція з точки зору споживача переходить в площину конкуренції підприємств, а потім і товарів.

Можна виділити чотири типи суб'єктів, які оцінюють конкурентоспроможність тих чи інших об'єктів: споживачі, виробники, інвестори, держава. Таким чином, споживач оцінює конкурентоспроможність будь-яких об'єктів з точки зору ступеня задоволення своїх потреб та рівня їх значимості.

Окремо варто розглянути трактування науковцями поняття конкурентоспроможності продукції підприємства у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 - Трактування поняття «конкурентоспроможність продукції підприємства»

Автор	Визначення
В. Кузьма [10]	Конкурентоспроможність продукції підприємства – це його комплексна порівняльна характеристика, яка відбиває ступінь переваг над підприємствами-конкурентами за сукупністю оціночних показників діяльності на певних ринках та за певний проміжок часу.
Д. Русс [22]	Конкурентоспроможність продукції підприємства – це рівень його компетенції відносно інших підприємств-конкурентів у нагромадженні та використанні виробничого потенціалу певної спрямованості, а також його окремих складових: технології, ресурсів, менеджменту (особливо – стратегічного поточного планування), навичок і знань персоналу тощо, що знаходить вираження в таких результуючих показниках, як, зокрема, якість продукції, прибутковість, продуктивність.
Ю. Поліщук [18]	Конкурентоспроможність продукції підприємства – здатність підприємства створювати, виробляти і продавати товари та послуги, цінові й нецінові якості яких привабливіші, ніж в аналогічній продукції конкурентів.
А. Мальцев [11]	Конкурентоспроможність продукції підприємства – це відносна характеристика, яка відображає відмінності у розвитку даної фірми від розвитку конкурентних фірм за ступенем задоволення своїми товарами потреб людей і за ефективністю виробничої діяльності.
З. Шевчук [33]	Конкурентоспроможність продукції організації – це рівень його компетенції відносно інших підприємств-конкурентів у нагромадженні та використанні виробничого потенціалу певної спрямованості, а також його окремих складників: технології, ресурсів, менеджменту (особливо – стратегічного поточного планування), навичок і знань персоналу тощо, що знаходить вираження в таких підсумкових показниках, як, зокрема, якість продукції, прибутковість, продуктивність.
А. Хлистул [30]	Конкурентоспроможність продукції підприємства означає його здатність до ефективної господарської діяльності та забезпечення прибутковості за умов конкурентного ринку. Тобто конкурентоспроможність підприємства – це здатність забезпечувати випуск і реалізацію конкурентоспроможної продукції.
О.Сербін	Конкурентоспроможність продукції підприємства – це можливість ефективної господарської діяльності та її практичної прибуткової реалізації в умовах конкурентного ринку.

Окремо варто зазначити щодо поняття «якість».

Поняття "якість" є складним і багатограним, оскільки охоплює різні аспекти і застосовується у багатьох сферах діяльності. У науковій літературі

існує безліч визначень якості, які відображають різні підходи до цього поняття.

Якість часто визначається як сукупність властивостей і характеристик продукції або послуг, що здатні задовольняти потреби і очікування споживачів. Це визначення підкреслює важливість задоволення споживачів як основного критерію якості. У цьому контексті, якість є динамічним поняттям, яке змінюється разом зі зміною потреб і очікувань споживачів.

Науковці мають різні трактування поняття "якість". Наприклад, Джозеф Джуран, один із піонерів у галузі управління якістю, визначає якість як "відповідність використанню" (fitness for use). Це означає, що якість продукції або послуг визначається їхньою здатністю задовольняти специфічні потреби та вимоги споживачів.

Інший видатний науковець, Едвард Демінг, підходить до поняття якості з точки зору процесу. Він визначає якість як "ступінь передбачуваної однорідності і надійності за низькими витратами та відповідністю ринку". Демінг підкреслює важливість стабільності процесів виробництва та постійного вдосконалення для досягнення високої якості продукції.

Арманд Фейгенбаум, автор концепції "загального управління якістю", трактує якість як "сукупність властивостей і характеристик продукту або послуги, які мають здатність задовольняти явні і неявні потреби споживачів". Він звертає увагу на те, що якість включає не лише технічні характеристики продукції, але й її здатність відповідати очікуванням споживачів [13].

Філіп Кросбі, ще один відомий дослідник у галузі управління якістю, визначає якість як "відповідність вимогам" (conformance to requirements). Це визначення підкреслює важливість дотримання встановлених стандартів і вимог у процесі виробництва продукції або надання послуг [24].

Існують також інші підходи до визначення якості. Наприклад, Гарвін виділяє вісім вимірів якості: продуктивність, особливості, надійність, відповідність, довговічність, можливість обслуговування, естетичність і

сприйняття якості. Цей підхід дозволяє більш комплексно оцінити якість продукції або послуг з урахуванням різних аспектів.

У контексті стандартів ISO, якість визначається як "ступінь, до якої сукупність властивостей і характеристик продукції або послуги задовольняє встановлені або передбачувані потреби". Це визначення підкреслює важливість задоволення конкретних вимог і стандартів, які можуть бути встановлені як самими підприємствами, так і зовнішніми органами.

Отже, для сучасних підприємців набуває актуальності проблема керування конкурентоспроможністю продукції підприємства, оскільки світова криза загострила складну ситуацію в конкуренції підприємств. За відсутності обґрунтованої та вчасної оцінки ступеня розвитку власного потенціалу конкурентоспроможності виявлення й дослідження чинників, що безпосередньо впливають на позицію підприємства серед конкурентів, його управлінська ланка унеможлиблює розроблення та втілення стратегії продуктивного функціонування компанії. Таким чином, поняття "якість" має багато трактувань, які відображають різні аспекти цього складного і багатогранного поняття. Незважаючи на різноманітність підходів, усі вони підкреслюють важливість задоволення потреб і очікувань споживачів, стабільності процесів виробництва та постійного вдосконалення для досягнення високої якості продукції або послуг.

1.2 Методичні основи аналізу та оцінювання рівня якості та конкурентоспроможності продукції підприємства

Методичні основи аналізу конкурентоспроможності продукції підприємства передбачають комплексний підхід, що включає оцінку різних аспектів продукції, які впливають на її здатність конкурувати на ринку. Конкурентоспроможність продукції визначається як її здатність витримувати

конкуренцію з аналогічними товарами за рахунок кращих споживчих властивостей, ціни, якості, умов продажу та сервісного обслуговування. Оцінка конкурентоспроможності продукції включає аналіз ринкових умов, внутрішніх можливостей підприємства, а також зовнішніх факторів, що впливають на діяльність компанії.

Основою для аналізу конкурентоспроможності продукції є визначення ключових показників, які впливають на її сприйняття споживачами. До таких показників належать ціна, якість, функціональні характеристики, рівень інноваційності, дизайн, бренд, сервісне обслуговування та інші параметри, що формують споживчу цінність продукції. Важливою частиною методичних основ аналізу є використання порівняльних методів, які дозволяють оцінити продукцію відносно конкурентів. Одним з таких методів є бенчмаркінг, що передбачає порівняння продукції з найкращими зразками на ринку для виявлення можливостей для покращення.

Як показав аналіз робіт науковців, для проведення аналізу конкурентоспроможності використовуються різні підходи та інструменти. SWOT-аналіз є одним з найпоширеніших методів, що дозволяє виявити сильні та слабкі сторони продукції, а також можливості та загрози, що існують на ринку. Сильні сторони продукції визначають її конкурентні переваги, які можуть включати високу якість, унікальні характеристики, відомий бренд або ефективну систему розповсюдження. Слабкі сторони вказують на ті аспекти, які потребують покращення для підвищення конкурентоспроможності. Можливості відображають потенційні ринкові ніші або тенденції, які підприємство може використати для розширення своєї присутності на ринку. Загрози включають фактори, що можуть негативно вплинути на позиції продукції на ринку, такі як поява нових конкурентів, зміна споживчих вподобань або нові регуляторні вимоги.

Аналіз конкурентного середовища є також важливою складовою методичних основ оцінки конкурентоспроможності. Він включає вивчення діяльності основних конкурентів, аналіз їх стратегій, ринкових позицій, рівня

інноваційності та інших аспектів, що впливають на їх конкурентоспроможність. Для цього використовуються різні джерела інформації, включаючи фінансові звіти, маркетингові дослідження, відгуки споживачів та інші дані, що дозволяють отримати всебічне уявлення про конкурентне середовище.

Оцінка ринкових позицій продукції базується на аналізі таких показників, як частка ринку, обсяги продажів, рівень прибутковості, а також інші фінансові та економічні параметри, що відображають ефективність діяльності підприємства на ринку. Це дозволяє визначити, наскільки продукція є конкурентоспроможною в порівнянні з аналогічними товарами і які заходи потрібно вжити для покращення її позицій.

Для ефективного аналізу конкурентоспроможності продукції необхідно використовувати комплексний підхід, який включає систематичний збір, обробку та аналіз даних, а також залучення широкого кола фахівців. Це дозволяє отримати всебічну оцінку продукції, виявити її сильні та слабкі сторони, а також розробити стратегії для підвищення конкурентоспроможності. Важливою складовою цього процесу є моніторинг ринку, зворотній зв'язок від споживачів, аналіз відгуків та рекламаций, що дозволяє оперативно виявляти проблемні моменти та вживати заходів для їх усунення.

Постійне вдосконалення методів аналізу та оцінювання конкурентоспроможності продукції сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємства, зміцненню його ринкових позицій та забезпеченню стійкого розвитку. Це включає впровадження нових технологій, покращення якості продукції, розвиток бренду, розширення асортименту та поліпшення сервісного обслуговування. Успішний аналіз та оцінювання конкурентоспроможності продукції є ключовим фактором для забезпечення довгострокового успіху підприємства на ринку.

Окремо варто зазначити методи оцінювання якості продукції підприємства, як чинника конкурентоспроможності. Методи оцінювання

рівня якості продукції підприємства є важливим інструментом для забезпечення високих стандартів виробництва, задоволення вимог споживачів і підтримки конкурентоспроможності на ринку. Існує декілька основних методів, які використовуються для оцінювання якості продукції, кожен з яких має свої особливості та застосовується в різних контекстах (таблиця 1.2.)

Таблиця 1.2 - Методи оцінювання якості продукції підприємства

Метод	Опис	Переваги	Недоліки
Порівняльний аналіз	Порівняння характеристик продукції з аналогічними показниками конкурентів або встановленими стандартами.	Дозволяє визначити, наскільки продукція відповідає ринковим вимогам.	Може вимагати великого обсягу даних про продукцію конкурентів.
Статистичний аналіз	Обробка великого масиву даних для виявлення закономірностей та тенденцій у зміні якості продукції.	Допомагає ідентифікувати можливі відхилення від стандартів та аналізувати причини цих відхилень.	Потребує значних ресурсів для збору та обробки даних.
Експертні оцінки	Залучення фахівців для об'єктивної оцінки продукції за певними критеріями.	Надає суб'єктивну оцінку від фахівців, що важливо для оцінки естетичних та ергономічних властивостей.	Суб'єктивність оцінок може впливати на точність результатів.
Тестування та випробування	Перевірка відповідності продукції встановленим технічним вимогам і нормам шляхом механічних, хімічних, фізичних та інших видів випробувань.	Забезпечує високу надійність та безпеку продукції.	Може бути дорогим та потребувати спеціалізованого обладнання.
Опитування та анкетування	Збір зворотного зв'язку від споживачів для оцінки суб'єктивного сприйняття якості продукції.	Дозволяє виявити слабкі сторони продукції з точки зору споживачів.	Можливість отримання суб'єктивних та неповних даних.
Використання індексів та показників	Використання різних індексів та показників для кількісної оцінки якості продукції та порівняння її з аналогічними товарами на ринку.	Спрощує процес моніторингу якості та дозволяє оперативно реагувати на проблеми.	Не завжди враховує суб'єктивні аспекти якості.
Сертифікація	Проведення незалежного аудиту продукції відповідними органами сертифікації для підтвердження відповідності продукції встановленим стандартам та нормам.	Підтверджує відповідність продукції стандартам, підвищуючи довіру споживачів.	Може бути тривалим та вимагати значних фінансових витрат.

Одним із основних методів є порівняльний аналіз, який передбачає порівняння характеристик продукції з аналогічними показниками конкурентів або встановленими стандартами. Це дозволяє виявити, наскільки продукція відповідає ринковим вимогам і які аспекти потребують покращення. Порівняльний аналіз може бути проведений як за допомогою безпосереднього тестування продукції, так і на основі аналізу доступних даних про продукцію конкурентів.

Статистичний аналіз є ще одним важливим методом, який використовується для оцінювання якості продукції. Він включає обробку великого масиву даних для виявлення закономірностей та тенденцій у зміні якості продукції. До основних статистичних методів належать контрольні карти, аналіз варіацій та регресійний аналіз.

Експертні оцінки також широко застосовуються для оцінювання якості продукції, особливо коли йдеться про суб'єктивні характеристики, такі як естетичні та ергономічні властивості. Експертний метод передбачає залучення фахівців, які мають достатній рівень знань та досвіду для об'єктивної оцінки продукції. Експерти оцінюють продукцію за певними критеріями, що дозволяє отримати комплексну картину її якості.

Тестування та випробування продукції є невід'ємною частиною процесу оцінювання якості. Це дозволяє перевірити відповідність продукції встановленим технічним вимогам і нормам. Тестування включає механічні, хімічні, фізичні та інші види випробувань, які допомагають визначити надійність, безпеку та ефективність продукції.

Метод оцінювання за допомогою опитувань та анкетування є важливим для збору зворотного зв'язку від споживачів. Опитування можуть бути проведені як у письмовій формі, так і за допомогою електронних засобів, що дозволяє отримати великий обсяг даних для аналізу. Анкетування допомагає виявити слабкі сторони продукції з точки зору споживачів та визначити напрямки для її покращення.

Методи оцінювання якості можуть також включати використання різних індексів та показників, таких як індекс дефектності, рівень відповідності стандартам, коефіцієнт відмов та інші. Ці показники дозволяють кількісно оцінити якість продукції та порівняти її з аналогічними товарами на ринку. Використання індексів спрощує процес моніторингу якості та дозволяє оперативно реагувати на виявлені проблеми.

Метод оцінювання за допомогою сертифікації передбачає проведення незалежного аудиту продукції відповідними органами сертифікації. Сертифікація може бути обов'язковою або добровільною, залежно від вимог ринку та регуляторних органів.

Комплексний підхід до оцінювання якості продукції передбачає використання декількох методів одночасно, що дозволяє отримати всебічну оцінку та визначити основні напрямки для покращення. Це включає систематичний збір та аналіз даних, моніторинг ринку, залучення експертів та зворотній зв'язок від споживачів. Важливою складовою цього процесу є постійне вдосконалення методів оцінювання, впровадження нових технологій та підходів, що дозволяє підвищувати якість продукції та забезпечувати її конкурентоспроможність на ринку.

Таким чином, методи оцінювання рівня якості продукції підприємства є багатограним і динамічним процесом, що вимагає систематичного підходу та використання різноманітних інструментів та методів для забезпечення високих стандартів якості та задоволення вимог споживачів.

1.3 Система управління якістю як головний чинник забезпечення конкурентоспроможності промислової продукції

Для ефективної організації управління якістю на підприємстві потрібно чітко визначити об'єкт та явища, які допоможуть створити цей процес. Об'єкт

управління – якість продукції. Як об'єкт може виступати конкурентоспроможність, технічний рівень або який-небудь інший показник, характеристика чи вся сукупність властивостей продукції чи якась її частина, група, окрема властивість.

Мета управління – рівень і стан якості продукції з урахуванням економічних інтересів виробника та споживача, а також вимог безпеки й екологічності продукції [2]. Це означає, що підприємству необхідно визначити ті характеристики продукції, яким організація управління якістю повинна сприяти. З цього випливає, що необхідно оцінити ефективність виробництва, а саме його технічне оснащення, ціну продукції (собівартість та націнку), рентабельність та маржу тощо. Також, важливим моментом є якість сировини, яку необхідно також контролювати, терміни зберігання продукції та її виробництва, поставки в точки збуту, що прямо впливають на стан товару, який отримує споживач.

Суб'єкт управління – керівні органи всіх рівнів та особи, покликані забезпечити досягнення й утримання планового стану і рівня якості продукції. Методи і засоби управління – способи, якими органи управління впливають на елементи виробничого процесу, забезпечуючи досягнення і підтримку планового стану і рівня якості продукції.

Система управління якістю є критично важливим компонентом для забезпечення конкурентоспроможності промислової продукції. Вона включає в себе набір процесів, процедур і політик, спрямованих на забезпечення постійного вдосконалення якості продукції та задоволення вимог споживачів. Основна мета системи управління якістю полягає в тому, щоб гарантувати, що продукція відповідає або перевищує очікування споживачів, дотримуючись при цьому встановлених стандартів і нормативних вимог.

Одна з основних переваг впровадження системи управління якістю полягає в підвищенні рівня задоволеності споживачів. Висока якість продукції забезпечує лояльність споживачів, що, в свою чергу, сприяє збільшенню обсягів продажів і покращенню репутації підприємства на ринку. Споживачі

схильні повертатися до брендів, які гарантують стабільно високу якість своєї продукції, і готові платити за це преміальну ціну. Таким чином, система управління якістю безпосередньо впливає на фінансовий успіх підприємства.

Система управління якістю також сприяє підвищенню ефективності виробничих процесів. Вона дозволяє виявити та усунути недоліки на ранніх етапах виробництва, що зменшує кількість дефектів і відходів. Це, в свою чергу, призводить до зниження виробничих витрат і підвищення рентабельності. Процеси контролю якості, що є невід'ємною частиною системи управління якістю, дозволяють швидко ідентифікувати проблемні зони та вживати відповідних заходів для їх усунення. Таким чином, підприємство може більш ефективно використовувати свої ресурси і забезпечувати стабільний випуск продукції високої якості.

Важливим аспектом системи управління якістю є стандартизація процесів і процедур. Стандартизація дозволяє забезпечити узгодженість дій на всіх етапах виробництва, що сприяє підвищенню якості продукції. Крім того, стандартизація полегшує навчання нових співробітників, оскільки чітко визначені процедури і процеси дозволяють швидше освоїти необхідні навички. Впровадження міжнародних стандартів, таких як ISO 9001, дозволяє підприємству демонструвати свою відповідність високим вимогам якості на світовому рівні, що підвищує його конкурентоспроможність на глобальному ринку.

Система управління якістю також сприяє розвитку культури безперервного вдосконалення на підприємстві. Постійний аналіз і поліпшення процесів є важливою складовою цієї системи, що дозволяє підприємству адаптуватися до змінних умов ринку і вимог споживачів. Впровадження методологій, таких як Lean, Six Sigma, TQM (Total Quality Management), сприяє підвищенню ефективності виробничих процесів і зниженню витрат. Це дозволяє підприємству залишатися конкурентоспроможним навіть у умовах жорсткої конкуренції.

Окрім того, система управління якістю забезпечує відповідність продукції нормативним і регуляторним вимогам, що є важливим аспектом для виходу на нові ринки. Відповідність законодавчим вимогам забезпечує можливість реалізації продукції у різних регіонах і країнах, що сприяє розширенню ринків збуту і збільшенню обсягів продажів. Крім того, дотримання регуляторних вимог знижує ризики штрафів і санкцій, що можуть бути накладені на підприємство за порушення норм і стандартів.

Система управління якістю також сприяє підвищенню мотивації та залученості співробітників. Чітко визначені стандарти і процедури, регулярне навчання і підвищення кваліфікації, а також система заохочень за досягнення високих результатів сприяють формуванню команди, орієнтованої на досягнення високих показників якості. Це, в свою чергу, підвищує ефективність роботи колективу і сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства.

Таким чином, система управління якістю є ключовим чинником забезпечення конкурентоспроможності промислової продукції. Вона сприяє підвищенню задоволеності споживачів, підвищенню ефективності виробничих процесів, стандартизації процедур, розвитку культури безперервного вдосконалення, забезпеченню відповідності регуляторним вимогам і підвищенню мотивації співробітників. Усе це дозволяє підприємству ефективно конкурувати на ринку, забезпечувати стабільний розвиток і досягати високих фінансових результатів.

Отже, у розділі "Теоретичні основи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції" висвітлено основні концепції та підходи до управління якістю та конкурентоспроможністю продукції. Розглянуто визначення та сутність понять "якість продукції" та "конкурентоспроможність", а також їх взаємозв'язок у контексті сучасного ринкового середовища.

Аналіз літературних джерел дозволив узагальнити основні підходи до забезпечення якості продукції, серед яких виділено системи управління якістю

на основі стандартів ISO, принципи загального управління якістю (TQM), методи статистичного контролю якості та шість сигм (Six Sigma). Показано, що ефективне управління якістю продукції є ключовим фактором підвищення її конкурентоспроможності на ринку.

У розділі також проаналізовано основні чинники, що впливають на конкурентоспроможність продукції, серед яких виділено якість, ціну, інноваційність, імідж бренду та рівень сервісного обслуговування. Показано, що інтеграція цих чинників у стратегію управління якістю дозволяє підприємствам не лише забезпечити високий рівень якості продукції, але й створити додаткову цінність для споживачів, що сприяє зміцненню ринкових позицій.

Таким чином, управління якістю та конкурентоспроможністю продукції є складним та багатогранним процесом, що вимагає системного підходу та впровадження сучасних методів і інструментів. Викладені теоретичні засади створюють базис для подальших практичних досліджень та розробки рекомендацій щодо вдосконалення системи управління якістю на підприємствах.

2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ТОВ «ЗАВОД ГІДРОАРМАТУРИ»

2.1 Загальна характеристика та аналіз діяльності підприємства

ТОВ “Завод гідроарматури” здійснює виробництво арматури різних типів, а також випускає рукави високого тиску для гідравлічних систем, є одним із співзасновників Асоціації “Ліга машинобудівників і роботодавців України “Укрмашбуд”.

Уся продукція заводу, зокрема муфти гідравлічні для установок, що потребують високого обертового моменту, фітинги, гайки, РВТ тощо, мають низьку вартість, що забезпечується за рахунок чіткої організації виробництва та обладнання високої якості. На заводі впроваджено систему управління якістю ISO 9001.

ТОВ “Завод гідроарматури” є провідним підприємством у галузі виробництва арматури різних типів та рукавів високого тиску для гідравлічних систем. Підприємство має багаторічну історію та багатий досвід у виробництві високоякісної продукції, що відповідає найсуворішим міжнародним стандартам. Завод є одним із співзасновників Асоціації “Ліга машинобудівників і роботодавців України “Укрмашбуд”, що свідчить про його значну роль у розвитку машинобудівної галузі України.

Основна та допоміжна діяльність ТОВ “Завод гідроарматури”:

- Виробництво інших гумових виробів.
- Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту.
- Оптова торгівля залізними виробами, водопровідним і опалювальним устаткуванням і приладдям до нього.

- Оптова торгівля відходами та брухтом.
- Неспеціалізована оптова торгівля.

Спочатку підприємство спеціалізувалося на виробництві гідравлічних арматур та компонентів для різних галузей промисловості. З часом, з розвитком технологій та зростанням попиту на високоякісні гідравлічні системи, завод розширив свою діяльність, включивши у виробничий цикл виготовлення рукавів високого тиску. Завдяки постійним інвестиціям у новітні технології та модернізацію виробничих потужностей, підприємство змогло значно розширити асортимент продукції та підвищити її якість.

Види діяльності ТОВ “Завод гідроарматури” включають виробництво арматури різних типів, таких як кульові крани, запірні вентиля, зворотні клапани та інші компоненти гідравлічних систем. Окрім цього, підприємство займається виготовленням рукавів високого тиску, які використовуються у гідравлічних системах різних галузей промисловості, включаючи машинобудування, будівництво, сільське господарство та нафтову промисловість. Завод забезпечує повний цикл виробництва, від розробки та проектування до виготовлення і тестування готової продукції.

Сучасний стан ТОВ “Завод гідроарматури” характеризується стабільним зростанням та розвитком. Підприємство продовжує розширювати свої виробничі потужності та вдосконалювати технологічні процеси. Завдяки високій якості продукції та конкурентним цінам, завод має стабільний попит на внутрішньому та зовнішніх ринках. Підприємство активно співпрацює з провідними українськими та зарубіжними компаніями, що дозволяє зміцнювати його позиції на ринку та розширювати географію збуту.

ТОВ “Завод гідроарматури” також бере активну участь у діяльності Асоціації “Ліга машинобудівників і роботодавців України “Укрмашбуд”, що сприяє розвитку машинобудівної галузі в Україні та підвищенню її конкурентоспроможності на світовому ринку. Підприємство підтримує тісні контакти з науково-дослідними установами та вищими навчальними

зкладами, що дозволяє залучати до роботи висококваліфікованих фахівців та впроваджувати у виробництво найновітніші наукові досягнення.

Фінансовий стан ТОВ “Завод гідроарматури” за останні три роки демонструє стабільне зростання, незважаючи на економічні виклики та зовнішні фактори, що впливали на ринок. Протягом цього періоду підприємство змогло збільшити свої доходи, підвищити рентабельність та зменшити витрати, що позитивно вплинуло на його фінансові показники.

Проведемо аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «Завод гідроарматури» та фінансових результатів його діяльності за останні три роки (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Завод гідроарматури» за 2021 - 2023 роки

Показник	Од. вим.	Рік			Темпи зміни, %, до попереднього року	
		2021	2022	2023		
1. Чистий дохід від реалізації продукції, робіт та послуг	тис. грн	158790	94501,8	90123,2	-40,54	-4,63
2. Собівартість реалізованої продукції, робіт та послуг	тис. грн	90862,1	71780,8	65421,6	-20,95	-8,85
3. Середньорічна вартість основних фондів	тис. грн	29852,2	17763,7	16422,1	-40,47	-7,56
4. Середньорічна вартість оборотних фондів	тис. грн	69694,9	89903,1	72953,7	29,00	-18,84
5. Середньооблікова чисельність працівників, всього	осіб	126	130	132	3,17	1,54
6. Загальний фонд оплати праці	тис. грн	94170	81701,3	72953,7	-13,23	-10,71
7. Середньорічна продуктивність праці працівників	тис. грн/особу	1260,24	727,7	682,8	-40,20	-6,17
8. Середньомісячна заробітна плата працівників	грн/особу	13000	13500	14000	3,85	3,70
9. Фондовіддача	грн/грн	5,32	5,32	5,4	0	1,51
10. Фондомісткість	грн	0,188	0,188	0,182	0	-3,19
11. Витрати на 1 грн реалізованої продукції, робіт та послуг	тис. грн	0,57	0,76	0,72	33,33	-5,26
12. Чистий прибуток (збиток)	тис. грн	30719,2	13167,3	19418,4	-57,12	47,36
13. Рентабельність (збитковість) діяльності	%	19,34	13,93	21,54	-27,58	54,77

Продемонструємо основні показники у вигляді діаграми (рисунок 2.1).

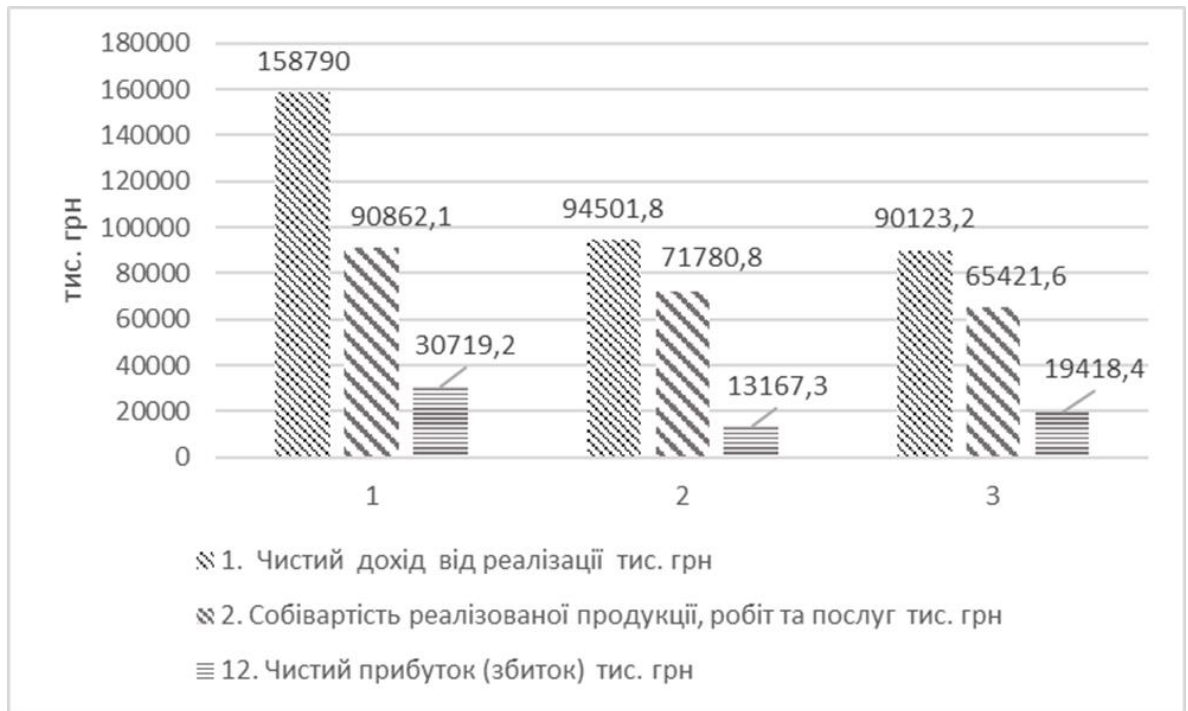

Рисунок 2.1 – Динаміка показників чистого доходу, собівартості реалізованої продукції та чистого прибутку за 2021-2023 роки

По аналізу отриманих даних можна зробити наступні висновки:

1. Чистий дохід від реалізації продукції:
  - З 2021 до 2022 року відбувся значний спад на 40,54%, що свідчить про зниження обсягів продажів або зниження цінової політики.
  - Від 2022 до 2023 року спостерігається ще одне зниження на 4,63%, хоча вже менш значуще.
2. Собівартість реалізованої продукції:
  - Спостерігається стабілізація вартості з 2021 до 2022 року (-20,95%), але знову спостерігається зниження вартості на 8,85% від 2022 до 2023 року. Це може свідчити про оптимізацію виробничих процесів або зниження витрат на сировину.

3. Середньорічна вартість основних фондів:

- Значний спад на 40,47% з 2021 до 2022 року може свідчити про зниження обсягів інвестицій або амортизації.

- З 2022 до 2023 року спостерігається подальше зниження на 7,56%, що також може бути пов'язане з модернізацією або заміною обладнання.

4. Загальний фонд оплати праці:

- Помітне зниження на 13,23% з 2021 до 2022 року може бути пов'язане з оптимізацією персоналу або економією на витратах.

- З 2022 до 2023 року спостерігається ще одне зниження на 10,71%, що може вказувати на продовження стратегії зниження витрат.

5. Чистий прибуток (збиток):

- Велике зменшення прибутку на 57,12% з 2021 до 2022 року свідчить про серйозні фінансові проблеми або зміни у внутрішньому середовищі компанії.

- Однак з 2022 до 2023 року відбулося відновлення з приростом прибутку на 47,36%, що свідчить про можливе покращення у фінансовій стратегії чи ринкових умовах.

6. Рентабельність діяльності:

- Спад рентабельності на 27,58% з 2021 до 2022 року був виправданий негативними тенденціями у прибутковості.

- Відновлення рентабельності на 54,77% з 2022 до 2023 року свідчить про успішні заходи по збільшенню прибутковості або ефективній операційній діяльності.

Отже, компанія зазнає значних змін у фінансових показниках та виробничих процесах за останні три роки, що може свідчити як про виклики, так і про можливості для подальшого розвитку та вдосконалення стратегій управління.

Проведемо аналіз фінансового стану та фінансових результатів ТОВ «Завод гідроарматури» (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 – Аналіз формування фінансових результатів діяльності ТОВ «Завод гідроарматури» за 2021-2023 роки

№	Стаття	Дані за роками, тис.грн.			Темпи зміни, % до попереднього року	
		2021	2022	2023		
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	158790	94501,8	90123,2	-40,54	-4,63
2	Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг)	90862,1	71780,8	65421,6	-20,95	-8,85
3	Валовий прибуток(збиток)	67927,9	22721	24701,6	-66,56	8,73
4	Інші операційні доходи	2500,1	3085,1	4120,1	23,24	33,53
5	Адміністративні витрати	53653,4	62227,1	60138,4	15,99	-3,36
6	Витрати на збут	67239,1	27082,7	37467,8	-59,74	38,31
7	Інші операційні витрати	3307,9	9920,5	7532,1	200,28	-24,04
8	Фінансові результати від операційної діяльності	6282,9	2893	2123	-53,98	-26,63
9	Інші фінансові доходи	30719,2	13167,3	19418,4	-57,10	47,52
10	Інші доходи	3,8	250,5	320,2	6473,68	27,83
11	Фінансові витрати	6282,9	2893	2123	-53,98	-26,63
12	Інші витрати	122,4	75,8	68,4	-38,11	-9,73
13	Фінансові результати до оподаткування	37002,1	16060,3	21541,4	-56,65	34,11
14	Чистий прибуток (збиток)	30719,2	13167,3	19418,4	-57,12	47,36

Побудуємо діаграму динаміки основних показників за 2021-2023 роки (рисунок 2.2).

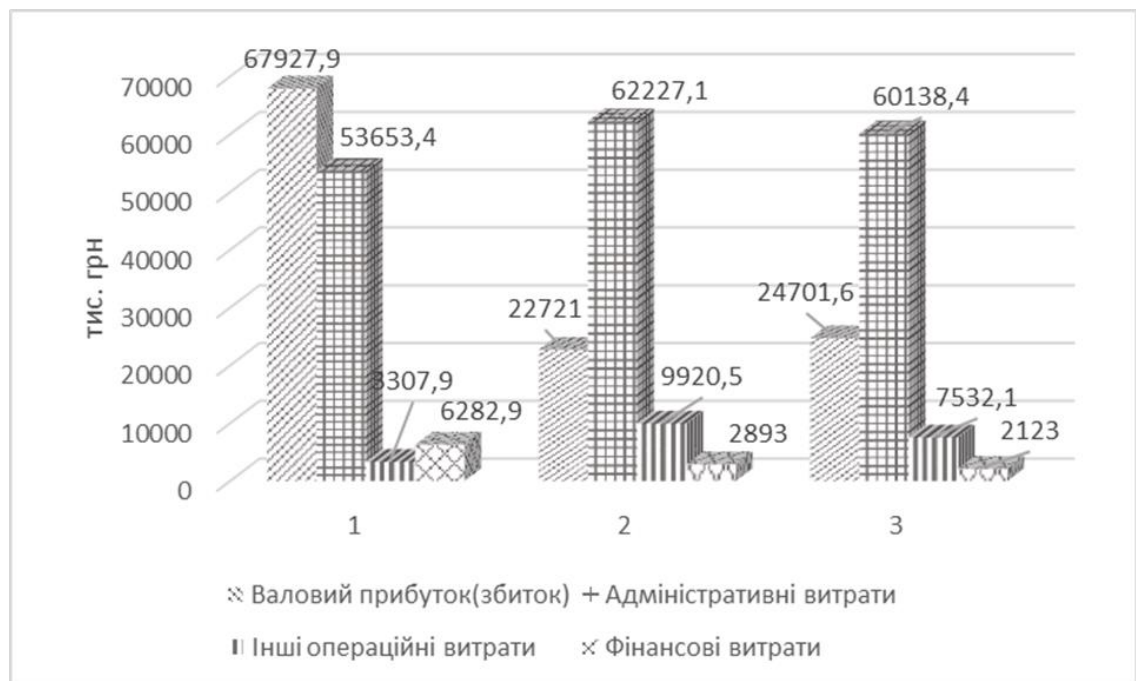

Рисунок 2.2 – Динаміка основних показників підприємства за три роки

Аналіз формування фінансових результатів діяльності ТОВ «Завод гідроарматури» за 2021-2023 роки

1. Чистий дохід від реалізації продукції:
  - З 2021 по 2022 рік відбулося значне зменшення на 40,54%, що може свідчити про зміну на ринку або проблеми зі збутом.
  - З 2022 по 2023 рік спостерігається подальше незначне зменшення на 4,63%.
2. Собівартість реалізованої продукції:
  - З 2021 по 2022 рік собівартість знизилася на 20,95%, що може свідчити про ефективнішу управлінську діяльність.
  - З 2022 по 2023 рік собівартість продовжила знижуватися, але вже менш значно на 8,85%.
3. Валовий прибуток:
  - Валовий прибуток зменшився на 66,56% від 2021 до 2022 року, що свідчить про значне погіршення ефективності виробництва.
  - З 2022 по 2023 рік відбулася певна компенсація, валовий прибуток зросли на 8,73%.
4. Адміністративні витрати:
  - Витрати зросли на 15,99% від 2021 до 2022 року, але знизилися на 3,36% з 2022 по 2023 рік.
5. Витрати на збут:
  - Витрати на збут впали на 59,74% з 2021 по 2022 рік, що може свідчити про оптимізацію витрат.
  - З 2022 по 2023 рік вони зросли на 38,31%, що може вказувати на збільшення обсягів продажів або інвестиції в маркетинг.
6. Фінансові результати:
  - Фінансові результати від операційної діяльності зменшилися на 53,98% від 2021 до 2022 року, і ще на 26,63% з 2022 по 2023 рік, що може свідчити про збільшення фінансових витрат.

7. Чистий прибуток:

– Чистий прибуток впав на 57,12% від 2021 до 2022 року, але зросли на 47,36% з 2022 по 2023 рік, що може бути ознакою відновлення фінансової стабільності.

Отже, загальний аналіз показує, що у 2021 році компанія зазнала значних змін у фінансових показниках, що може бути пов'язане з зовнішніми факторами або внутрішніми змінами в управлінні. З 2022 по 2023 рік було зафіксовано певне відновлення показників, зокрема збільшення чистого прибутку і валового прибутку, що свідчить про позитивні тенденції у діяльності компанії. Проте варто продовжувати уважно стежити за витратами і оптимізацією виробничих процесів для забезпечення стабільності і подальшого зростання прибутковості.

Таким чином, ТОВ “Завод гідроарматури” є сучасним і динамічним підприємством, що має значний вплив на розвиток гідравлічної та машинобудівної галузей в Україні. Завдяки постійному вдосконаленню виробничих процесів, високій якості продукції та активній участі у галузевих асоціаціях, завод займає провідні позиції на ринку і має значний потенціал для подальшого зростання та розвитку.

2.2 Аналіз конкурентоспроможності продукції досліджуваного підприємства

Аналіз конкурентоспроможності продукції ТОВ “Завод гідроарматури” є важливим елементом стратегічного управління підприємством і охоплює оцінку багатьох аспектів, що впливають на здатність продукції конкурувати на ринку. Такий аналіз включає оцінку якості продукції, цінової політики, маркетингових стратегій, ринкових позицій та технологічного рівня виробництва. Вивчення цих компонентів дозволяє визначити сильні та слабкі сторони продукції підприємства, а також можливості для її покращення.

Одним із ключових факторів конкурентоспроможності є якість продукції. ТОВ “Завод гідроарматури” виробляє арматуру різних типів та рукави високого тиску для гідравлічних систем, які відповідають високим міжнародним стандартам. Для забезпечення високої якості продукції підприємство впроваджує сучасні технології та системи контролю якості, що дозволяє знизити кількість браку та забезпечити надійність продукції. Наприклад, використання автоматизованих систем контролю якості на різних етапах виробництва дозволяє виявляти дефекти на ранніх стадіях і запобігати їхньому попаданню до кінцевих споживачів. Це сприяє підвищенню довіри клієнтів до продукції заводу.

Стратегія контролю витрат є важливим елементом цінової політики ТОВ “Завод гідроарматури”. Підприємство постійно працює над оптимізацією виробничих процесів, впровадженням нових технологій та підвищенням ефективності використання ресурсів. Це дозволяє знизити собівартість продукції та зберігати конкурентні ціни. Наприклад, модернізація виробничих ліній та впровадження автоматизованих систем управління дозволяють зменшити витрати на виробництво та підвищити продуктивність праці.

Умови оплати та фінансові послуги також є частиною цінової політики підприємства. Завод пропонує різні форми оплати, включаючи гнучкі графіки платежів та можливість відстрочки платежів для надійних клієнтів. Це робить продукцію більш доступною для різних категорій клієнтів та сприяє збільшенню обсягів продажів.

Врахування зовнішньоекономічних факторів є ще одним важливим аспектом цінової політики. Підприємство аналізує глобальні економічні тенденції, зміни в політиці імпорту та експорту, а також інші фактори, що можуть вплинути на вартість продукції. Це дозволяє заводу приймати своєчасні рішення щодо коригування цін та зберігати свою конкурентоспроможність у змінних умовах ринку.

Аналіз зовнішнього середовища - важливий інструмент, який може допомогти підприємству досягти успіху.

Проаналізуємо фактори зовнішнього мікросередовища ТОВ «Завод гідроарматури» (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 – Оцінка факторів зовнішнього мікросередовища ТОВ «Завод гідроарматури»

Група факторів	Фактори	Характер впливу фактора на підприємство (+,-) ¹	Оцінка фактора за ступенем впливу на підприємство у балах ²
1	2	3	4
Споживачі	1. Стан і тенденції розвитку цільового ринку	+	2
	2. Стан і тенденції попиту на товари підприємства	+	2
	3. Ступінь мінливості потреб, вимог, смаків споживачів	-	1
	4. Купівельна спроможність споживачів	+	2
	5. Ступінь прихильності споживачів до підприємства	+	1
Постачальники	1. Конкурентна сила постачальника	-	2
	2. Ступінь привабливості постачальника	+	2
	3. Доцільність договірної політики	+	1
Конкуренти	1. Стан конкурентної боротьби в сфері діяльності підприємства	-	2
	2. Сила конкурентного тиску	-	2
	3. Число активних конкурентів	-	2

Оцінка факторів зовнішнього мікросередовища ТОВ «Завод гідроарматури» виявляє наступні тенденції:

1. Споживачі:

- Стан і тенденції попиту на товари підприємства мають позитивний вплив і сильно впливають на підприємство (2 бали). Це свідчить про високу зацікавленість ринку в продукції заводу.

- Купівельна спроможність споживачів також позитивно впливає і має сильний вплив (2 бали), що сприяє зростанню продажів.

- Ступінь мінливості потреб, вимог, смаків споживачів має негативний вплив і помірний вплив (1 бал), що вказує на необхідність гнучкості у виробничій та маркетинговій стратегії.

- Ступінь прихильності споживачів до підприємства позитивний, але слабкий вплив (1 бал), що означає потенціал для покращення лояльності клієнтів.

2. Постачальники:

- Конкурентна сила постачальника має негативний вплив і сильний вплив (2 бали), що може викликати проблеми з постачанням або цінами на сировину.

- Ступінь привабливості постачальника позитивний і сильний вплив (2 бали), що забезпечує надійні постачання.

- Доцільність договірної політики позитивний вплив і слабкий вплив (1 бал), що свідчить про ефективні угоди з постачальниками.

3. Конкуренти:

- Стан конкурентної боротьби в сфері діяльності підприємства, сила конкурентного тиску та число активних конкурентів мають негативний вплив і сильний вплив (2 бали кожен). Це вказує на високу конкуренцію на ринку, що може вимагати значних зусиль для підтримки ринкової позиції.

Отже, оцінивши фактори зовнішнього мікросередовища ТОВ «Завод гідроарматури», можна надати декілька рекомендацій для підвищення конкурентоспроможності, а саме:

1. Покращити лояльність клієнтів через програми лояльності та підвищення якості обслуговування.

2. Забезпечити гнучкість у виробництві та маркетингових стратегіях для швидкої адаптації до змін у вимогах споживачів.

3. Розвивати стратегічні партнерства з постачальниками для зменшення негативного впливу їх конкурентної сили.

4. Посилити конкурентоспроможність через інновації, підвищення ефективності та вдосконалення продукції.

Оцінимо перелік можливостей та загроз зовнішнього середовища і безпосереднього оточення ТОВ «Завод гідроарматури» (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4 – Перелік можливостей і загроз зовнішнього середовища і безпосереднього оточення ТОВ «Завод гідроарматури»

Фактори	Оцінка ступеня впливу фактора на підприємство, у балах ¹	Можливі варіанти відповідних дій підприємства
1. Можливості (фактори сприятливого впливу)		
1.1. Розвиток економіки України (регіону)	3	Інвестиції у розширення виробництва, диверсифікація продукції
1.2. Зростання попиту на продукцію	3	Збільшення обсягів виробництва, покращення маркетингових стратегій
1.3. Інновації в технологіях та менеджменті	2	Впровадження нових технологій, оптимізація процесів
1.4. Зростання доходів населення	2	Вдосконалення асортименту, підвищення якості продукції
1.5. Підтримка урядових програм розвитку	1	Активна участь у державних програмах, отримання грантів
2. Загрози (фактори несприятливого впливу)		
2.1. Політична нестабільність	3	Створення антикризового плану, диверсифікація ринків збуту
2.2. Високий рівень інфляції	3	Оптимізація витрат, індексація цін на продукцію
2.3. Високі податкові ставки	2	Ефективне податкове планування, використання пільг
2.4. Зниження купівельної спроможності	2	Розробка бюджетних варіантів продукції, гнучка цінова політика
2.5. Загострення конкуренції	2	Розширення асортименту, вдосконалення сервісу, посилення реклами

Підприємство має значні можливості для розвитку завдяки сприятливим факторам, таким як економічне зростання, підвищення попиту на продукцію та інновації в технологіях. Основні рекомендації включають інвестування у розширення виробництва, вдосконалення маркетингових стратегій та впровадження нових технологій. Також варто скористатися урядовими програмами для додаткового фінансування.

Загрози, що стоять перед підприємством, включають політичну нестабільність, високий рівень інфляції та зростаючу конкуренцію. Для їх подолання необхідно розробити антикризовий план, оптимізувати витрати та використовувати гнучку цінову політику. Диверсифікація ринків збуту та розширення асортименту також є важливими кроками для зниження ризиків та забезпечення стійкого розвитку.

Ринкові позиції підприємства є ще одним важливим аспектом конкурентоспроможності. ТОВ “Завод гідроарматури” займає значну частку на українському ринку арматури та гідравлічних рукавів, що свідчить про високу конкурентоспроможність продукції. Завдяки високій якості продукції та конкурентним цінам підприємство змогло завоювати довіру багатьох клієнтів, включаючи великі промислові компанії. Крім того, підприємство активно розвиває експортний напрямок, що дозволяє диверсифікувати ринки збуту і знизити залежність від внутрішнього ринку.

ТОВ “Завод гідроарматури” має широкий спектр ринків збуту своєї продукції, що дозволяє підприємству ефективно диверсифікувати ризики та забезпечувати стабільний попит. Основні ринки збуту заводу включають:

1. Український ринок. Основний ринок збуту продукції заводу. Висока якість арматури та рукавів високого тиску дозволяє заводу утримувати значну частку внутрішнього ринку. Продукція використовується в різних галузях, включаючи будівництво, сільське господарство, нафтогазову промисловість, транспорт та машинобудування. Підприємство активно

співпрацює з великими українськими компаніями та державними підприємствами.

2. Європейський ринок. Завдяки високим стандартам якості та відповідності європейським нормам, продукція заводу користується попитом у країнах Європейського Союзу. Експорт до ЄС дозволяє підприємству отримувати стабільний прибуток і розширювати свою присутність на міжнародних ринках. Основні країни-імпортери включають Німеччину, Польщу, Чехію, Словаччину та інші країни Центральної та Східної Європи.

Розширення ринків збуту є стратегічним пріоритетом для ТОВ “Завод гідроарматури”. Завдяки диверсифікації географічної присутності, підприємство може забезпечити стабільний попит на свою продукцію, знизити залежність від економічних коливань на окремих ринках та збільшити свою частку на міжнародному ринку. Підприємство продовжує інвестувати у маркетинг та розвиток нових продуктів, щоб відповідати вимогам різних ринків та задовольняти потреби своїх клієнтів.

Варто зазначити, що технологічний рівень виробництва також є важливим фактором конкурентоспроможності. ТОВ “Завод гідроарматури” постійно інвестує у модернізацію виробничих потужностей та впровадження новітніх технологій. Наприклад, підприємство використовує сучасні верстати з числовим програмним керуванням (ЧПК), що дозволяє виготовляти продукцію з високою точністю та надійністю. Крім того, впровадження автоматизованих систем управління виробничими процесами дозволяє підвищити ефективність виробництва та знизити витрати. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності продукції та забезпеченню її високої якості.

Прикладом успішного застосування цих факторів є виведення на ринок нових моделей рукавів високого тиску, які відрізняються підвищеною зносостійкістю та надійністю. Завдяки використанню нових матеріалів та технологій виробництва, ці рукави забезпечують триваліший термін експлуатації, що є важливим для споживачів у будівельній та нафтовій

галузях. Завод успішно реалізував ці продукти на внутрішньому ринку, а також розширив їхній експорт до країн ЄС.

Проведемо порівняльний аналіз якості виробів ТОВ «Завод гідроарматури» з конкурентами на ринку (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6 - Порівняльний аналіз якості виробів ТОВ «Завод гідроарматури» з конкурентами на ринку

Показник	ТОВ «Завод гідроарматури»	ПАТ "Гідротехніка"	ТОВ "Гідроінженірінг"
Якість продукції	Високий рівень якості, відповідає стандартам безпеки та надійності	Традиційно високий рівень якості, великий досвід виробництва	Часто індивідуальні рішення, рівень якості може коливатися
Технічні характеристики	Відповідає передовим технологіям, дослідження та розробки	Високі технічні характеристики, великі ресурси для досліджень	Обмежений обсяг досліджень та розробок
Цінова конкурентоспроможність	Конкурентоспроможні ціни, враховуючи якість продукції	Часто вищі ціни, що відображають високу якість	Гнучка цінова політика, може пропонувати знижки
Обслуговування та післяпродажне обслуговування	Професійне обслуговування, гарантія, сервісні центри	Розвинута система обслуговування, гарантійні зобов'язання	Обмежене обслуговування, але можливі індивідуальні підходи
Маркетингові стратегії	Спрямований на збереження репутації та привертання нових клієнтів	Акцентується на якості та надійності продукції	Більше уваги до індивідуального підходу

Отже, за результатами аналізу ТОВ "Гідроарматура" має високий рівень якості продукції та конкурентоспроможні ціни, а також добре розвинену систему обслуговування та маркетингові стратегії. Хоча ПАТ "Гідротехніка" також відома своєю високою якістю, вона часто має вищі ціни, що може бути перевагою для "Гідроарматура" у привабленні нових клієнтів. ТОВ "Гідроінженірінг" має свої унікальні переваги, такі як гнучка цінова політика

та індивідуальний підхід, але його обмежені ресурси можуть обмежити його здатність конкурувати на ринку.

Таким чином, аналіз конкурентоспроможності продукції ТОВ “Завод гідроарматури” показує, що підприємство має багато сильних сторін, які дозволяють йому успішно конкурувати на ринку. Висока якість продукції, конкурентні ціни, ефективні маркетингові стратегії, значні ринкові позиції та високий технологічний рівень виробництва є ключовими факторами, що забезпечують конкурентоспроможність продукції підприємства. Завдяки постійному вдосконаленню та інноваціям, ТОВ “Завод гідроарматури” має всі передумови для подальшого успішного розвитку та зміцнення своїх позицій на ринку.

2.3 Проблеми та недоліки у системі управління якістю та конкурентоспроможністю продукції

У наш час питання якості товарів, робіт чи послуг постає гостро через забезпечення зростаючих вимог користувачів щодо якості та ефективної економічної діяльності підприємства. У цих умовах опанування знань і навичок з управління якістю набуває першочергового значення. Проблема якості і підвищення конкурентоспроможності стає ключовою для українських підприємств, сприяючи зростанню інтересу до підходів і методів їх вирішення. Аналіз причин випуску продукції низької якості показує, що ця проблема залежить не тільки від підприємств – виробників, а і від постачальників сировини. Стає очевидно, що питання підвищення якості продукції і забезпечення її заданого рівня виходять далеко за межі однієї організації, а їх вирішення неможливе без практичної реалізації комплексного системного підходу. .

Проблеми та недоліки у системі управління якістю та конкурентоспроможністю продукції ТОВ “Завод гідроарматури” можуть

виникати з різних причин, включаючи технічні, організаційні, економічні та ринкові чинники. Незважаючи на успішну діяльність та високі стандарти виробництва, підприємство, як і будь-яка інша компанія, може стикатися з певними викликами та обмеженнями, які потребують постійного вдосконалення та уваги.

Окремо варто проаналізувати проблеми та недоліки за SWOT-аналізом компанії (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7 – Матриця SWOT-аналізу діяльності підприємства ТОВ «Завод гідроарматури»

SWOT МАТРИЦЯ	СИЛЬНІ СТОРОНИ (S)	СЛАБКІ СТОРОНИ (W)
<p style="text-align: center;">МОЖЛИВОСТІ (O)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток економіки України (регіону) 2. Зростання попиту на продукцію 3. Інновації в технологіях та менеджменті 4. Підтримка урядових програм розвитку 	<ul style="list-style-type: none"> - Використання стабільних фінансових можливостей для інвестування в регіональний розвиток. - Розширення асортименту продукції для задоволення зростаючого попиту. - Використання сильної команди інженерів для впровадження нових технологій. - Використання урядових програм для збільшення фінансової підтримки та зниження витрат. 	<ul style="list-style-type: none"> - Покращення матеріально-технічної бази за рахунок нових економічних можливостей. - Інвестування в дослідження та розробки для створення інноваційної продукції. - Залучення інноваційних технологій для підвищення гнучкості цінової політики. - Отримання урядових грантів для інвестування у нові технології та дослідження.
<p style="text-align: center;">ЗАГРОЗИ (T)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політична нестабільність 2. Високий рівень інфляції 3. Високі податкові ставки 4. Зниження купівельної спроможності 5. Загострення конкуренції 	<ul style="list-style-type: none"> - Використання стабільних фінансових можливостей для створення резервних фондів. - Використання високого рівня контролю якості для підтримки конкурентоспроможності на ринку. - Використання високої кваліфікації кадрів для оптимізації податкових витрат. - Розробка бюджетних варіантів продукції для підтримки продажів у умовах зниження купівельної спроможності. 	<ul style="list-style-type: none"> - Розробка антикризових планів для пом'якшення впливу політичної нестабільності. - Пошук зовнішніх фінансових джерел для підтримки досліджень та розробок в умовах інфляції. - Оптимізація витрат на матеріально-технічну базу для зменшення податкового навантаження. - Залучення зовнішніх консультантів для розробки ефективної цінової стратегії. - Підвищення інвестицій у нові технології для підвищення конкурентоспроможності продукції.

Проаналізувавши матрицю, можна зробити певні висновки:

1. Інновації та автоматизація можуть збільшити постійні витрати, але також покращать якість продукції та зменшать залежність від людського фактора, що може допомогти в подоланні високої плинності кадрів.

2. Розвиток економіки та зростання попиту можуть підтримати фінансові можливості для інвестування у матеріально-технічну базу та дослідження і розробки.

3. Політична стабільність може залучити інвестиції, але також загострить конкуренцію, що потребує більшої гнучкості у ціновій політиці.

Вибір стратегії

На основі вищенаведеного аналізу можна визначити, що у ТОВ «Завод гідроарматури» є значні сильні сторони і кілька серйозних слабких сторін, а також існують суттєві ринкові можливості, але й значні загрози.

Рекомендована стратегія: Максi-Максі.

Підприємство має більше сильних сторін, ніж слабких, і ринок надає більше можливостей, ніж загроз. Це сприятлива ситуація, що дозволяє компанії активно зміцнювати свою позицію на ринку.

Конкретні кроки:

1. Збільшення частки ринку та диверсифікація продуктів:

- Розширити асортимент продукції.
- Вивести на ринок нові продукти, орієнтовані на сучасні потреби споживачів.

2. Інвестування в науково-дослідні роботи:

- Залучити додаткові фінансові ресурси для розвитку досліджень і розробок.

- Впроваджувати інноваційні технології та нові продукти.

3. Оптимізація витрат та підвищення конкурентоспроможності:

- Модернізувати матеріально-технічну базу для підвищення продуктивності.

- Впровадити ефективну систему управління витратами для підтримки конкурентоспроможності.

4. Зміцнення команди та підвищення мотивації:

- Інвестувати у підвищення кваліфікації кадрів та створення мотиваційних програм.

- Зменшити плинність кадрів шляхом покращення умов праці та мотивації.

5. Гнучка цінова політика:

- Розробити гнучку цінову політику для швидкого реагування на зміни ринку.

- Впровадити механізми швидкого коригування цін у відповідь на ринкові умови.

Отже, стратегія Максi-Максi є найбільш підходящою для ТОВ «Завод гідроарматури» в умовах наявності сильних сторін та ринкових можливостей. Це дозволить підприємству активно розвиватися, зміцнювати свої позиції на ринку, впроваджувати інновації та максимально використовувати свої фінансові можливості для подальшого зростання.

Таким чином, для забезпечення високої якості продукції та конкурентоспроможності ТОВ «Завод гідроарматури» необхідно постійно працювати над вдосконаленням своєї системи управління, модернізацією виробничих процесів, підвищенням кваліфікації персоналу та розвитком інновацій. Тільки так можна забезпечити стійкий розвиток підприємства та його успішну діяльність у довгостроковій перспективі.

Розділ "Аналіз системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції ТОВ «Завод гідроарматури»" присвячений детальному вивченню існуючих механізмів та процедур, які використовуються на підприємстві для забезпечення високої якості продукції та підвищення її конкурентоспроможності. Під час аналізу було виявлено, що система управління якістю на підприємстві включає ряд стандартних процедур та заходів, які відповідають міжнародним стандартам ISO.

Підприємство активно використовує методи статистичного контролю якості та впроваджує принципи загального управління якістю (TQM). Це дозволяє підтримувати високий рівень продукції, знижувати виробничі витрати та мінімізувати дефекти. Однак було також виявлено певні недоліки та можливості для покращення. Зокрема, виявлена потреба у модернізації обладнання та впровадженні новітніх технологій, що дозволить автоматизувати виробничі процеси та знизити залежність від ручної праці.

Аналіз ринкового середовища показав, що підприємство має конкурентні переваги у вигляді високої якості продукції та довіри клієнтів, однак для зміцнення своїх позицій на ринку необхідно розширювати асортимент продукції та впроваджувати інноваційні матеріали. Це сприятиме не лише задоволенню поточних потреб ринку, але й відкриттю нових ринкових сегментів.

Важливим аспектом також є активізація маркетингових зусиль та просування бренду. Підприємству рекомендовано збільшити інвестиції у маркетинг та рекламні кампанії, зокрема, у розвиток онлайн-присутності та участь у галузевих виставках. Це дозволить збільшити впізнаваність бренду, залучити нових клієнтів та підвищити рівень лояльності існуючих.

Отже, аналіз системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції ТОВ «Завод гідроарматури» виявив як сильні сторони, так і можливості для вдосконалення, що є основою для розробки рекомендацій та стратегій подальшого розвитку підприємства.

3. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Розвиток та вдосконалення системи управління якістю продукції на підприємстві

Умови жорсткої конкуренції на світових ринках вимагають від учасників підприємницької діяльності врахування всіх аспектів успішного функціонування підприємства та узгодження взаємовідносин між виробниками, споживачами і суспільством. За таких умов підвищення конкурентоспроможності підприємства можливе на основі удосконалення систем управління якістю, забезпечення населення безпечною і якісною продукцією, турботи про навколишнє середовище, покращення умов праці персоналу на робочих місцях..

Розвиток управління якістю продукції на підприємстві ТОВ “Завод гідроарматури” є стратегічно важливим завданням, яке включає комплекс заходів, спрямованих на підвищення ефективності виробничих процесів, забезпечення відповідності продукції високим стандартам та задоволення потреб споживачів. Система управління якістю продукції на підприємстві базується на впровадженні міжнародних стандартів, постійному моніторингу якості, модернізації виробничих потужностей та підвищенні кваліфікації персоналу.

Модернізація виробничих потужностей є ключовим елементом вдосконалення системи управління якістю. Підприємство постійно інвестує у новітнє обладнання та технології, що дозволяє підвищити точність і надійність виробничих процесів. Наприклад, впровадження автоматизованих систем контролю якості на різних етапах виробництва дозволяє виявляти та усувати дефекти на ранніх стадіях, що знижує кількість браку та покращує якість

кінцевої продукції. Крім того, сучасне обладнання дозволяє зменшити витрати на виробництво, підвищити продуктивність праці та знизити собівартість продукції.

Одним із важливих аспектів розвитку системи управління якістю є постійний моніторинг якості продукції. На підприємстві створена система зворотного зв'язку зі споживачами, що дозволяє оперативно реагувати на їхні скарги та пропозиції. Аналіз відгуків клієнтів дає можливість виявляти слабкі сторони продукції та вживати заходів для їх усунення. Регулярні внутрішні аудити якості також сприяють вдосконаленню виробничих процесів та підвищенню відповідності продукції встановленим стандартам. Важливим інструментом моніторингу є використання статистичних методів контролю якості, що дозволяють виявляти закономірності та тенденції у зміні якості продукції.

Підвищення кваліфікації персоналу є невід'ємною складовою розвитку системи управління якістю. Підприємство регулярно проводить навчання та тренінги для своїх співробітників, що дозволяє підвищувати їх професійний рівень та ознайомлювати з новітніми технологіями і методами управління якістю. Висококваліфікований персонал здатний ефективніше виконувати свої обов'язки та забезпечувати високу якість продукції. Крім того, мотивація працівників через систему заохочень за досягнення високих показників якості сприяє підвищенню їхньої залученості та відповідальності за результати своєї роботи.

Важливим напрямом вдосконалення системи управління якістю є впровадження концепції загального управління якістю (Total Quality Management, TQM). Ця концепція передбачає залучення всіх працівників підприємства до процесу забезпечення якості, починаючи від вищого керівництва і закінчуючи рядовими співробітниками. Впровадження TQM сприяє створенню культури постійного вдосконалення, де кожен працівник розуміє свою роль у забезпеченні якості продукції та активно працює над її покращенням.

Інноваційний розвиток також є важливим аспектом вдосконалення системи управління якістю. Підприємство активно впроваджує нові технології та методи виробництва, що дозволяють створювати більш якісні та конкурентоспроможні продукти. Наприклад, використання нових матеріалів для виробництва рукавів високого тиску та арматури дозволяє підвищити їх зносостійкість та надійність. Впровадження автоматизованих систем управління виробництвом дозволяє оптимізувати процеси та зменшити ймовірність помилок.

Постійне вдосконалення системи управління якістю продукції також передбачає активну співпрацю з науково-дослідними установами та вищими навчальними закладами. Це дозволяє підприємству бути в курсі новітніх наукових досягнень та впроваджувати їх у свої виробничі процеси. Співпраця з науковими установами також сприяє розвитку нових продуктів та технологій, що підвищує конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Таким чином, вдосконалення системи управління якістю продукції на ТОВ “Завод гідроарматури” є комплексним процесом, що включає модернізацію виробничих потужностей, постійний моніторинг якості, підвищення кваліфікації персоналу, впровадження концепції TQM та інноваційний розвиток. Це дозволяє підприємству забезпечувати високу якість продукції, відповідати вимогам споживачів та зберігати конкурентоспроможність на ринку.

Продемонструємо всі пропозиції щодо розвитку та вдосконалення системи управління якістю продукції на ТОВ “Завод гідроарматури” у вигляді таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 - Пропозиції щодо розвитку та вдосконалення системи управління якістю продукції на ТОВ “Завод гідроарматури”

№	Пропозиції	Опис
1	Документування виробничих процесів	Документування всіх виробничих процесів, визначення відповідальних за якість на кожному етапі та встановлення чітких критеріїв оцінки якості
2	Модернізація виробничих потужностей	Інвестування в новітнє обладнання та технології, впровадження автоматизованих систем контролю якості для підвищення точності і надійності виробничих процесів
3	Створення системи зворотного зв'язку зі споживачами	Створення системи зворотного зв'язку зі споживачами для оперативного реагування на їхні скарги та пропозиції, аналіз відгуків для виявлення слабких сторін продукції
4	Більш широке використання статистичних методів контролю якості	Використання статистичних методів контролю якості для виявлення закономірностей та тенденцій у зміні якості продукції
5	Інноваційний розвиток	Впровадження нових технологій та методів виробництва, використання нових матеріалів для підвищення зносостійкості та надійності продукції, впровадження автоматизованих систем управління виробництвом для оптимізації виробничих процесів
6	Впровадження концепції TQM	Залучення всіх працівників підприємства до процесу забезпечення якості, створення культури постійного вдосконалення, де кожен працівник розуміє свою роль у забезпеченні якості продукції та активно працює над її покращенням

3.2 Розробка заходів щодо підвищення конкурентоспроможності продукції

Розробка заходів щодо підвищення конкурентоспроможності продукції ТОВ “Завод гідроарматури” є важливою складовою стратегії розвитку підприємства. Розроблені заходи спрямовані на вдосконалення якості продукції, зниження собівартості, розширення ринків збуту та підвищення задоволеності споживачів. Основними напрямками роботи в цьому напрямку є модернізація виробничих процесів, інноваційний розвиток, вдосконалення маркетингових стратегій, підвищення кваліфікації персоналу, а також активна робота з клієнтами та партнерами.

Модернізація виробничих процесів є ключовим напрямком підвищення конкурентоспроможності. Підприємство повинно постійно оновлювати своє обладнання та технології, впроваджувати автоматизовані системи управління виробництвом та контролю якості. Використання сучасних верстатів з числовим програмним управлінням дозволяє забезпечити високу точність та надійність виробництва, знизити кількість браку та підвищити продуктивність. Модернізація також включає оптимізацію виробничих процесів, зокрема впровадження принципів lean manufacturing, що дозволяє зменшити витрати та підвищити ефективність використання ресурсів.

Інноваційний розвиток є ще одним важливим напрямком. Підприємство має активно інвестувати в дослідження та розробки, впроваджувати нові матеріали та технології у виробництво. Наприклад, розробка нових видів гідравлічних рукавів з підвищеною зносостійкістю та надійністю може значно підвищити конкурентоспроможність продукції на ринку. Співпраця з науково-дослідними інститутами та університетами дозволяє отримувати доступ до новітніх наукових досягнень та технологічних інновацій, що може стати джерелом конкурентних переваг.

Вдосконалення маркетингових стратегій є також важливим аспектом підвищення конкурентоспроможності. Підприємство повинно активно просувати свою продукцію на внутрішньому та зовнішніх ринках, використовувати сучасні маркетингові інструменти, такі як цифровий маркетинг, контент-маркетинг, SEO та SMM. Регулярна участь у міжнародних виставках та галузевих заходах дозволяє демонструвати продукцію потенційним клієнтам та партнерам, зміцнювати бренд та підвищувати його впізнаваність. Крім того, розширення асортименту продукції та впровадження нових продуктів, які відповідають потребам ринку, дозволяє залучити нових клієнтів та зміцнити позиції на ринку.

Підвищення кваліфікації персоналу є необхідною умовою для забезпечення високої якості продукції та ефективного управління виробничими процесами. Підприємство повинно регулярно проводити навчання та тренінги для своїх співробітників, забезпечувати їм доступ до новітніх знань та технологій. Підвищення кваліфікації персоналу сприяє зниженню кількості виробничих помилок, підвищенню якості продукції та ефективності роботи. Крім того, мотивація працівників через систему заохочень за досягнення високих показників якості та продуктивності сприяє їхній залученості та відповідальності за результати своєї роботи.

Значну увагу слід приділяти розширенню ринків збуту та диверсифікації продажів. Підприємство повинно активно шукати нові ринки збуту, як на внутрішньому, так і на міжнародних ринках, розвивати партнерські відносини з компаніями у різних регіонах. Диверсифікація продажів дозволяє знизити ризики, пов'язані з коливаннями попиту на окремих ринках, та забезпечити стабільність доходів.

Ще одним ефективним заходом для підвищення конкурентоспроможності є розширення асортименту продукції та впровадження інноваційних матеріалів. ТОВ “Завод гідроарматури” може інвестувати в дослідження та розробки, щоб створювати нові види гідравлічних рукавів та арматури з покращеними характеристиками.

Наприклад, розробка рукавів високого тиску з нових композитних матеріалів, що мають підвищену зносостійкість та стійкість до агресивних середовищ, дозволить заводу зайняти нові ніші на ринку.

Активізація маркетингових зусиль і посилення просування бренду є важливими заходами для підвищення конкурентоспроможності продукції ТОВ “Завод гідроарматури”. Підприємство може розробити комплексну маркетингову стратегію, яка включає використання цифрових каналів, традиційних медіа та участь у галузевих виставках і конференціях. Активна присутність у соціальних мережах, таких як LinkedIn, Facebook і Instagram, допоможе збільшити впізнаваність бренду та підтримувати контакт із клієнтами. Проведення вебінарів та онлайн-презентацій про нові продукти дозволить інформувати потенційних покупців про переваги та особливості продукції заводу. Такі заходи сприятимуть збільшенню продажів, розширенню клієнтської бази та підвищенню загальної конкурентоспроможності продукції підприємства.

Таким чином, розробка заходів щодо підвищення конкурентоспроможності продукції ТОВ “Завод гідроарматури” включає комплексний підхід, який охоплює модернізацію виробничих процесів, інноваційний розвиток, вдосконалення маркетингових стратегій, підвищення кваліфікації персоналу, активну роботу з клієнтами та партнерами, участь у тендерах та розширення ринків збуту. Реалізація цих заходів дозволяє підприємству підвищувати якість своєї продукції, знижувати витрати, залучати нових клієнтів та забезпечувати стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Продемонструємо всі рекомендовані заходи для підвищення конкурентоспроможності продукції заводу у вигляді таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 - Розробкою заходів для підвищення конкурентоспроможності продукції ТОВ “Завод гідроарматури”

№	Захід	Опис
1	Модернізація виробничих процесів	Постійне оновлення обладнання та технологій, впровадження автоматизованих систем управління виробництвом та контролю якості
2	Інноваційний розвиток	Активне інвестування в дослідження та розробки, впровадження нових матеріалів та технологій у виробництво
3	Вдосконалення маркетингових стратегій	Активне просування продукції на внутрішньому та зовнішніх ринках. Використання сучасних маркетингових інструментів, таких як цифровий маркетинг, контент-маркетинг
4	Підвищення кваліфікації персоналу	Регулярне проведення навчання та тренінгів для співробітників, забезпечення їм доступу до новітніх знань та технологій
5	Розширення ринків збуту та диверсифікація	Активний пошук нових ринків збуту як на внутрішньому, так і на міжнародних ринках. Розвиток партнерських відносин з компаніями у різних регіонах. Диверсифікація продажів для зниження ризиків, пов'язаних з коливаннями попиту на окремих ринках
6	Вдосконалення системи управління якістю	Впровадження та дотримання стандартів ISO 9001. Регулярні сертифікаційні аудити для підтвердження відповідності діяльності підприємства міжнародним стандартам

3.3 Очікувані результати від впровадження запропонованих заходів

Впровадження запропонованих заходів для ТОВ “Завод гідроарматури” сприятиме значному покращенню багатьох аспектів діяльності підприємства, що дозволить підвищити його конкурентоспроможність на ринку та

забезпечити стабільний розвиток. Очікувані результати від впровадження цих заходів можна поділити на кілька основних категорій: покращення якості продукції, зниження виробничих витрат, збільшення обсягів виробництва, підвищення задоволеності клієнтів та розширення ринків збуту.

Використання сучасного обладнання та технологій сприятиме підвищенню ефективності виробничих процесів, зменшенню витрат на ручну працю та зниженню кількості браку. Оптимізація виробничих процесів за допомогою принципів lean manufacturing дозволить зменшити витрати на сировину та матеріали, а також скоротити час на виконання замовлень. Це сприятиме зниженню собівартості продукції та підвищенню маржинальності.

Впровадження запропонованих заходів для ТОВ “Завод гідроарматури” призведе до низки позитивних результатів, які матимуть довгостроковий вплив на конкурентоспроможність та загальний розвиток підприємства. Розглянемо додаткові аспекти та очікувані результати, пов'язані з реалізацією цих заходів.

Підвищення репутації бренду на ринку є одним із ключових очікуваних результатів. Висока якість продукції, підтверджена міжнародними сертифікатами, і позитивні відгуки клієнтів зміцнюють репутацію підприємства. Це, у свою чергу, сприяє залученню нових клієнтів та партнерів, а також підвищує довіру існуючих споживачів до бренду. Відомий і надійний бренд також дозволяє підприємству встановлювати вищі ціни на продукцію, підвищуючи маржинальність.

Зростання інноваційної діяльності та впровадження нових технологій дозволять підприємству не лише підвищити якість продукції, але й створювати нові продукти, які відповідають сучасним вимогам ринку. Інвестиції у дослідження та розробки (R&D) сприятимуть впровадженню інноваційних рішень, які можуть стати конкурентними перевагами підприємства. Наприклад, розробка нових видів гідравлічних рукавів з підвищеними характеристиками стійкості до зносу та агресивних середовищ дозволить заводу зайняти нові ніші на ринку та залучити нових клієнтів.

Підвищення кваліфікації та мотивації персоналу сприятиме ефективнішій роботі та зниженню кількості виробничих помилок. Навчання та тренінги для працівників забезпечать їм доступ до новітніх знань та технологій, що підвищить їхню професійну компетентність. Мотивація працівників через систему заохочень за досягнення високих показників якості та продуктивності сприятиме їхній залученості та відповідальності за результати своєї роботи. Це, у свою чергу, позитивно вплине на якість продукції та ефективність виробництва.

Розширення партнерських відносин з постачальниками сировини та матеріалів дозволить підприємству забезпечити стабільність постачань та зниження витрат на закупівлю. Встановлення довгострокових партнерських відносин з надійними постачальниками дозволить підприємству отримувати сировину та матеріали за більш вигідними цінами та умовами, що знизить собівартість продукції та підвищить маржинальність.

Участь у державних та міжнародних тендерах дозволить підприємству отримувати великі замовлення, що забезпечують стабільний попит на продукцію та сприяють зростанню обсягів виробництва. Участь у тендерах вимагає високої якості продукції та конкурентних цін, що стимулює підприємство до постійного вдосконалення своїх виробничих процесів та зниження витрат. Виграш у тендерах також підвищує репутацію підприємства та зміцнює його позиції на ринку.

Розширення ринків збуту та диверсифікація продажів дозволять знизити ризики, пов'язані з коливаннями попиту на окремих ринках, та забезпечити стабільність доходів. Вихід на нові міжнародні ринки, розширення асортименту продукції та впровадження нових продуктів, які відповідають потребам ринку, дозволять залучити нових клієнтів та зміцнити позиції на ринку. Активна участь у міжнародних виставках та галузевих заходах, а також використання сучасних маркетингових інструментів дозволять підвищити впізнаваність бренду та збільшити обсяги продажів.

Впровадження системи зворотного зв'язку зі споживачами дозволить отримувати інформацію про їхні потреби та очікування, що сприятиме вдосконаленню продукції та підвищенню її конкурентоспроможності. Аналіз зворотного зв'язку від клієнтів дає можливість виявляти слабкі сторони продукції та вживати заходів для їх усунення. Це забезпечить стабільно високу якість продукції, що підвищить задоволеність клієнтів та зміцнить їхню лояльність.

Таким чином, впровадження запропонованих заходів для ТОВ “Завод гідроарматури” сприятиме комплексному покращенню діяльності підприємства, підвищенню якості продукції, зниженню виробничих витрат, збільшенню обсягів виробництва, підвищенню задоволеності клієнтів та розширенню ринків збуту. Це забезпечить стабільний розвиток підприємства та зміцнить його конкурентоспроможність на ринку.

Отже, вдосконалення системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції на підприємстві ТОВ “Завод гідроарматури” є комплексним процесом, що включає модернізацію виробничих потужностей, постійний моніторинг якості, підвищення кваліфікації персоналу, впровадження концепції TQM та інноваційний розвиток. Розробка заходів щодо підвищення конкурентоспроможності продукції ТОВ “Завод гідроарматури” включає комплексний підхід, який охоплює модернізацію виробничих процесів, інноваційний розвиток, вдосконалення маркетингових стратегій, підвищення кваліфікації персоналу, активну роботу з клієнтами та партнерами, участь у тендерах та розширення ринків збуту. Реалізація цих заходів дозволяє підприємству підвищувати якість своєї продукції, знижувати витрати, залучати нових клієнтів та забезпечувати стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

Аналіз теми кваліфікаційної роботи дає можливість зробити такі висновки.

Теоретичні основи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції показав, що управління якістю та конкурентоспроможністю продукції є однією з ключових складових успішної діяльності будь-якого підприємства. Теоретичні основи цього процесу включають сукупність методів, принципів та інструментів, що дозволяють забезпечити високу якість продукції, задовольнити потреби споживачів та утримувати конкурентні позиції на ринку. Системи управління якістю, такі як ISO 9001, забезпечують структуру для постійного вдосконалення продукції та процесів виробництва.

Аналіз системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції ТОВ «Завод гідроарматури» показав, що завод має впроваджену систему управління якістю, яка відповідає міжнародним стандартам ISO 9001. Це дозволяє підприємству забезпечувати високу якість продукції та задовольняти вимоги клієнтів. Компанія зазнає значних змін у фінансових показниках та виробничих процесах за останні три роки. Загальний аналіз показує, що у 2021 році компанія зазнала значних змін у фінансових показниках, що може бути пов'язане з зовнішніми факторами або внутрішніми змінами в управлінні. З 2022 по 2023 рік було зафіксовано певне відновлення показників, зокрема збільшення чистого прибутку і валового прибутку, що свідчить про позитивні тенденції у діяльності компанії. Підприємство має значні можливості для розвитку завдяки сприятливим факторам, таким як економічне зростання, підвищення попиту на продукцію та інновації в технологіях. Загрози, що стоять перед підприємством, включають політичну нестабільність, високий рівень інфляції та зростаючу конкуренцію. Для їх подолання необхідно розробити антикризовий план, оптимізувати витрати та використовувати гнучку цінову політику. Аналіз конкурентоспроможності

продукції ТОВ “Завод гідроарматури” показав, що підприємство має багато сильних сторін, які дозволяють йому успішно конкурувати на ринку. Висока якість продукції, конкурентні ціни, ефективні маркетингові стратегії, значні ринкові позиції та високий технологічний рівень виробництва є ключовими факторами, що забезпечують конкурентоспроможність продукції підприємства. Завдяки постійному вдосконаленню та інноваціям, ТОВ “Завод гідроарматури” має всі передумови для подальшого успішного розвитку та зміцнення своїх позицій на ринку.

Вдосконалення системи управління якістю та конкурентоспроможністю продукції на підприємстві ТОВ “Завод гідроарматури” є комплексним процесом, що включає модернізацію виробничих потужностей, постійний моніторинг якості, підвищення кваліфікації персоналу, впровадження концепції TQM та інноваційний розвиток. Розробка заходів щодо підвищення конкурентоспроможності продукції ТОВ “Завод гідроарматури” включає комплексний підхід, який охоплює модернізацію виробничих процесів, інноваційний розвиток, вдосконалення маркетингових стратегій, підвищення кваліфікації персоналу, активну роботу з клієнтами та партнерами, участь у тендерах та розширення ринків збуту. Реалізація цих заходів дозволяє підприємству підвищувати якість своєї продукції, знижувати витрати, залучати нових клієнтів та забезпечувати стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Батрак М. Методи генерації інноваційних ідей як засіб підвищення конкурентоспроможності товарів вітчизняних виробників / М. Батрак // Формування ринкових відносин в Україні. 2011. № 1. С. 122-129
2. Благун І. Концептуальні засади формування конкурентної стратегії підприємства / І. Благун, Л. Гринів // Регіональна бізнес-економіка та управління. 2012. № 3 (15). С. 3–11.
3. Васильков В. Організація виробництва : [навч. посібник] / В. Васильков. К. : КНЕУ, 2003. 524 с.
4. Вербівська Л. Функціональне значення сертифікації, стандартизації та управління якістю продукції в сучасних бізнес-процесах //Економіка та суспільство. 2023. №. 54. С. 14-19.
5. Гавва В. Потенціал фірми: формування та оцінювання : [навчальний посібник] / В. Гавва, Е. Божко. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 224 с.
6. Гамова О. В. Шляхи та напрями підвищення конкурентоспроможності підприємств машинобудування в контексті стратегічного розвитку. 2020. С. 311.
7. Гаркавенко С. Маркетинг : [підручник] / С. Гаркавенко. – 5-те вид. доп. – К. : Лібра, 2007. – 720 с.
8. Головчук Ю. О., Пчелянська Г. О. Особливості формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі парадигми інноваційного розвитку //Економіка та держава. 2020. №. 3. С. 66-70.
9. Головчук Ю. О., Середницька Л. П. Маркетингова товарна політика—інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства //Агросвіт. 2020. №. 1. С. 61-68.

10. Кузьома В. В., Павлюк С. І. Якість продукції як вирішальний фактор забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Бізнес Інформ. 2020. №12. С. 252–258. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-12-252-258>
11. Мальцев А. С., Крамський С. О. Управління якістю продукції проектів: методологічні та прикладні аспекти. Управління розвитком складних систем. 2019. Вип. 37. С. 25-31.
12. Маркіна І. А., Потапюк І. П., Мошенець Д. О. Теоретико-методологічні засади управління якістю продукції. Економічний форум. 2018. № 1. С. 189-193.
13. Кульніч В. В. Комплексна система управління якістю А. Фейгенбаума. К. 2020. С. 23-28
14. Олійник В. О., Олійник Л. С., Пилипченко О. Г., Пугін О. С. Керування якістю продукції: сутність, принципи, основні підходи. Агросвіт. 2019. № 23. С. 79-86
15. Офіційна веб-сторінка ТОВ «Завод гідроарматури» URL: <https://gidroprom.com.ua/> (дата звернення: 18.06.2024)
16. Павлова О. и др. Формування системи управління якістю як чинника конкурентоспроможності продукції підприємств аграрної галузі //Innovation and Sustainability. – 2022. – №. 4. – С. 193-201.
17. Поліщук О. Т. Сутність та деякі облікові аспекти витрат на якість продукції / О. Т. Поліщук // Проблеми економіки. – 2015. – № 1. – С. 226-231. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2015_1_29
18. Поліщук Ю. Т., Бернадська О. О. Облікове забезпечення управління витратами на якість продукції. Бізнес Інформ. 2020. № 12. С. 326-331.
19. Попко О. В. Ідентифікація особливостей міжнародних систем управління якістю продукції, які діють в Україні. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Логістика. 2018. № 892. С. 165-170.

20. Продіус О. І., Ілінчук О. І. Управління якістю як фактор підвищення конкурентоспроможності продукції. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 18. С. 89-93.

21. Радченко О. П., Білоног Г. Ю. Удосконалення системи управління якістю продукції на підприємстві. Ефективна економіка. 2018. № 9. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_9_29

22. Русс Д. А., Кучеренко С. К. Конкурентоспроможність продукції підприємства на внутрішньому ринку //Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2021. №. 7. С. 97-103.

23. Семенов В. Стандарти ISO серії 9000 як основа формування систем управління якістю на підприємствах сфери послуг //Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. 2020. №. 3 (72). С. 121-134.

24. Стойко І. І., Шерстюк Р. П. «Якість–безкоштовно»(14 принципів Філіпа Кросбі для управління якістю готельно-ресторанними послугами) //Матеріали Міжнародної науково-технічної конференції „Фундаментальні та прикладні проблеми сучасних технологій “до 60-річчя з дня заснування Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя та 175-річчя з дня народження Івана Пулюя. 2020. С. 266-267.

25. Терлецька Ю., Кравчук А. Управління якістю продукції у системі забезпечення конкурентоспроможності підприємства //Молодий вчений. 2022. №. 1 (101). С. 242-245.

26. Федик О. В. Проектування заходів з підвищення конкурентоспроможності продукції аграрних підприємств //Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2021. Т. 63. С. 205-208.

27. Фінансовий стан ТОВ «Завод гідроарматури» URL: <https://promimpex.com.ua/zavod-gidroarmaturi.html> (дата звернення: 18.06.2024)

28. Фінансові показники та юридична діяльність ТОВ «Завод гідроарматури» URL: <https://nomis.com.ua/ru/32555699-tovarystvo-z-obmezhenoiu-vidpovidalnistiu-zavod-hidroarmatury> (дата звернення: 18.06.2024)

29. Фісун К. А. Організація системи управління якістю продукції в сучасних умовах. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. № 62. С. 204-210.

30. Чекмасова І. А. Управління якістю підприємства : розвиток та проблеми впровадження / І. А. Чекмасова, Д. М. Шатіло // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХП»: зб. наук. пр. Темат. вип. : Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. – Харків : НТУ «ХП». 2013. № 7. С. 167-173.

31. Шаповал Г. М. Управління якістю продукції в системі фінансовоекономічної безпеки підприємства. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 45. С. 176-180.

32. Шацька З. Я., Хлистун А. А. Якість продукції в умовах smart-економіки //Ефективна економіка. К. 2021. С. 105-107

33. Шевчук Н. А., Сербін О. Аналіз шляхів підвищення конкурентоспроможності продукції //Сучасні проблеми економіки і підприємництво. 2020. №. 25. С. 84-89.

ДОДАТКИ

Сертифікація стандартів якості ISO 9001:2015 ТОВ «Завод гідроарматури»

